

Η ΤΕΤΑΡΤΗ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΣΥΝΟΔΟΣ ΕΝ ΧΑΛΚΗΔΟΝΙ 451*

Πρώτη Συνεδρία τῆς Συνόδου τῆ 8 ὀκτωβρίου¹. Κατ' αὐτὴν παρέστησαν ἐν ὄλῳ 356 σύνοδροι· τούτων τινὲς ἀντεπροσώπευον καὶ ἀπόντας ἐπισκόπους, ἄλλων δὲ τὴν ἀντιπροσωπεΐαν εἶχον οἱ χωρεπίσκοποι αὐτῶν ἢ πρεσβύτεροι ἢ ἀρχιδιάκονοι ἢ διάκονοι· ἐπισκοπῶν τινῶν ὑπάρχουσι δύο τιτουῆχοι². ὁ Νεοκαισαρείας ποῦ μὲν ὀνομάζεται Πατριάρχης καὶ εἶναι παρῶν, ποῦ δὲ Δωρόθεος καὶ ἀπών,

*) Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου τόμου σ. 322.

1. Ὁ ἀριθμὸς καὶ ἡ τάξις τῶν συνεδριῶν τῆς Δ', οἰκουμενικῆς Συνόδου ἀπὸ ἀρχαιότερων χρόνων διαφόρως παρεδόθησαν· διότι ἕκαστος Μητροπολίτης διὰ τῶν νοταρίων τοῦ ἐσχημάτιζεν ἴδια πρακτικά, ἐκ τῶν ὑστέρων συμπληρωθέντα κατὰ τὰς ἀτομικὰς γνώμας καὶ συμπαθείας τῶν ἐπισκόπων τούτων. Καὶ ὑπῆρχον μὲν καὶ ἐπίσημοι πρακτικογράφοι τοῦ πολιτικοῦ προεδρείου καὶ ἀντίτιπον τῶν ἐπισήμων τούτων πρακτικῶν ἀπεστάλη καὶ πρὸς τὸν πάπαν· ἀλλ' ὁ Λέων ἤδη τῷ 453 ἐπεφόρτησε τὸν ἐν Κπόλει παραμένοντα λεγάτον τοῦ Ἰουλιανὸν ν' ἀποτελέσῃ πλήρη συλλογὴν τῶν Πρακτικῶν καὶ νὰ μεταφράσῃ αὐτὰ εἰς τὴν λατινικὴν (Mansi VI. c. 224)· τὴν μετάφρασιν δὲ ταύτην μετὰ ἕνα αἰῶνα (549—550) ὁ Rusticus, ἀνεψιὸς τοῦ πάπα Βιγιλίου, παρέβαλε πρὸς τὸ ἑλληνικὸν πρότυπον τῆς Μονῆς τῶν Ἀκοιμήτων. Ἐπὶ τῇ βάσει δὲ τῆς ἐργασίας ταύτης ἐν τῇ Δύσει ἐδέχθησαν 16 συνεδρίας. Παλαιὰ τινα χειρόγραφα περιέχουσι μόνας τὰς πρώτας 6 συνεδρίας· ἄλλα προσθέτουσι καὶ 7ην, περιέχουσαν τὰς κανονικὰς διατάξεις ἢ καὶ τὰ προσωπικὰ ζητήματα τῶν τελευταίων συνεδριῶν. Ὁ Εὐάγγελος ἀριθμεῖ 15 συνεδρίας (Ἐκκλ. Ἰστ. I, 2, 18), ὁ δὲ Liberatus, ἐξ ἀλεξανδρινοῦ ἀπογράφου τῶν πρακτικῶν, σημειοῖ 12 secretaria καὶ 16 actiones, παραλείπων τὰς ὑποθέσεις τοῦ ἐπ. Τύρου Φωτίου καὶ τοῦ Καρῶσου. Οἱ ἐκδόται τοῦ Λέοντος Ballerini ἐδέχθησαν 21 συνεδρίας εἰς 13 ἡμέρας. Τοῦτο δεχόμενος καὶ ὁ Hefele κατατάσσει αὐτὰς κατ' ἴδιον τρόπον. Ἡ σπουδαιότερα διαφορὰ ἔγκειται εἰς τὴν κατάταξιν τῶν συνεδριῶν β' γ' δ' ε' καὶ στ'. Τὰ ἑλληνικὰ Πρακτικά ἀτελέστατα μὲν ἐξέδωκεν ὁ Hardouin t. II τῆς Συλλογῆς τοῦ τῶν Συνόδων· πληρέστερον δὲ ὄχι ὅμως καὶ κριτικώτερον ὁ Mansi VI καὶ VII τόμ. τῆς Amplissima Collectionis. Ἡ νεωτάτη ἐκδοσις τοῦ καθ. Ed. Schwartz εἶναι καὶ πληρεστέρα καὶ κριτικώτερα.

2. π. χ. Γαββάλλων (Πολύκαρπος καὶ Πέτρος). Σίδης (Ἀμφιλόχιος καὶ Ρούφος), Ἐλουσης (Ἀρέτας καὶ Θεόδουλος).

ἀντιπροσωπευόμενος ὑπὸ τοῦ Τραπεζοῦντος Ἀταρβίου. Ὁ ἔλεγχος τῆς ταυτότητος καὶ τῶν πληρεξουσίων φαίνεται ὅτι διεξήχθη ἤδη ἐν Νικαίᾳ, ἐνθα ἀναμφιβόλως εἶχε γίνει καὶ ἡ ἐπίσημος ἐναρξίς διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ αὐτοκρατορικοῦ διαγγέλματος περὶ συγκλήσεως τῆς Συνόδου καὶ τῶν πρὸς αὐτὴν ἐπιστολῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν ἢ ἐπισκόπων μὴ παραστάντων, ἐν οἷς καὶ ἡ τοῦ πάπα Λέοντος, ἧς ἡ ἀτυχεσιότης ἐκ τοῦ λατινικοῦ μετάφρασις δημοσιεύεται εἰς τὰ Πρακτικά: «Ἐμοὶ μὲν ἦν εὐκαταῖον, ἀγαπητοί, κατὰ τὴν παροῦσαν διάθεσιν τῷ ὑμετέρῳ συστήματι¹, τοὺς τοῦ Κυρίου πάντας ἱερέας ἐν ἐνὶ ζήλῳ τῆς καθολικῆς πίστεως συνεστάναι, καὶ μηδένα πρὸς χάριν ἢ φόβῳ βιοτικῆς δυναστείας τὸ φαῦλον αἰρούμενον, τῆς ὁδοῦ τῆς ἀληθείας ἐκτρέπεσθαι. Ἄλλ' ἐπειδὴ πολλὰ συμβαίνει πολλάκις, τὰ δυνάμενα μετανοιαν ἐμποιεῖν, καὶ ὁ ἔλεος τοῦ Θεοῦ νικᾷ τῶν ἀμαρτανόντων τὰ πλημμελήματα καὶ διὰ τοῦτο τὰ τῆς τιμωρίας ἐν ἀπαρτήσῃ καθίσταται², ὅπως ἂν χώραν σχεῖν ἢ διόρθωσις δυνηθῇ, περιπτύσσεσθαι δεῖ³, πλήρες εὐσεβείας ὑπάρχον, τοῦ γαληνοτάτου βασιλέως τὸ βούλευμα, δι' οὗ τὴν ἁγίαν ἡμῶν ἀδελφότητα, πρὸς ἀνατροπὴν μὲν τῶν ἐπιβουλῶν τοῦ διαβόλου, τῆς δὲ ἐκκλησιαστικῆς εἰρήνης ἀνάκτησιν, συνελθεῖν ἐβουλήθη, φυλαττομένων τῷ θρόνῳ τοῦ μακαριωτάτου Πέτρου τοῦ ἀποστόλου τῶν τε δικαίων καὶ τῆς τιμῆς ἐπὶ τοσοῦτον⁴, ὡς καὶ ἡμᾶς ὑπ' αὐτοῦ πρὸς τοῦτο δι' οἰκείων προτραπῆναι γραμμάτων, ἐφ' ᾧ τε τὴν οἰκείαν παρουσίαν ἡμᾶς παρασχεῖν τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ, ὅπερ μὲν οὖν (sic) οὐκ ἠδύνατο οὔτε ἡ ἀνάγκη τοῦ καιροῦ οὐδὲ μὴν τις ἐπιτρέψαι συνήθεια' πλὴν ἐν τούτοις τοῖς ἀδελφοῖς Πασχασίνῳ καὶ Λουκησίῳ τοῖς ἐπισκόποις καὶ Βονιφατίῳ καὶ Βασιλείῳ τοῖς πρεσβυτέροις, τοῖς ἀπεσταλμένοις ἀπὸ τοῦ θρόνου τῶν ἀποστόλων, ἐμὲ τῆς συνόδου προεδρεύειν ἢ ὑμῶν ἀδελφότης ἡγείσθω, μὴ κεχωρισμένης ὑμῶν τῆς ἐμῆς παρουσίας, ὅστις διὰ τῶν τοποτηρητῶν ὑμῖν πάρεμι τῶν ἐμῶν, καὶ διὰ τοῦ κηρύττειν τὴν καθολικὴν πίστιν οὐκ ἀπολείπομαι, ὡς (= ὥστε, ut) ὑμᾶς, τοὺς ἀγνοεῖν μὴ δυναμένους τί περὶ τῆς

1. Pro nostri caritate collegii=διὰ τὴν τιμὴν τοῦ ἡμετέρου συλλόγου, τῆς Ἱεραρχίας δηλονότι.

2. δηλ. ἀναβάλλεται (ἢ τιμωρία).

3. δηλ. ἀσπάζεσθαι ἤτοι προθύμως καὶ εὐγνωμόνως δέχεσθαι.

4. Beatissimi Petri apostoli jure atque honore sevato, adeo ut nos quoque etc.

ἀρχαίας πιστεύομεν παραδόσεως, ἀμφιβάλλειν μὴ δύνασθαι ποία τις ἐπιθυμία ἡμῖν καθέστηκε. Ὅθεν, ἀδελφοί προσφιλέστατοι, πᾶσα παντελῶς τολμηρὰ διάλεξις ὑπεναντίον τῆς θεόθεν ἐμπνευσθείσης πίστεως καὶ ματαία τῶν πεπλανημένων ἀπιστία τὴν ἡσυχίαν ἀγέτω¹, ἐκδικητέον δὲ μηδενὶ ὃ πιστεύειν οὐ θέμις, ὅποτε (=ἀφοῦ) κατὰ τὴν τῶν Εὐαγγελίων αὐθεντίαν, κατὰ τὰς φωνὰς τῶν προφητῶν καὶ τὴν διδασκαλίαν τῶν ἀποστόλων, πληρέστατα καὶ σαφέστατα, δι' ὧν πρὸς τὸν τῆς ὁσίας μνήμης Φλαβιανὸν τὸν ἐπίσκοπον ἐπεστείλαμεν, ἤδη δεδήλωται ποία τίς ἐστὶν ἡ περὶ τοῦ μυστηρίου τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εὐσεβῆς καὶ καθαρὰ ὁμολογία². Ταῦτα ἀναγνωσθέντα ἐν Νικαίᾳ προεκάλεσαν πάντως τὸ διάβημα τοῦ Διοσκόρου περὶ ἀφορισμοῦ τοῦ Λέοντος, πάλιν βεβαίως ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ γνωστοῦ παρερμηνευθέντος κανόνος τῆς Γ' Οἰκ. Συνόδου. Παρατηρητέον ὅτι ὁ Λέων τὴν εἰς τὴν Σύνοδον πρόσκλησιν αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος ἀποδίδει εἰς τὰ ἔξαιρετικά «δικαία καὶ τὴν τιμὴν» τὴν ὀφειλομένην εἰς τὸν ἀπ. Πέτρον. Θεωρεῖ ἑαυτὸν ὡς αὐτοδικαίως πρόεδρον τῆς Συνόδου καὶ κωλυόμενος διὰ τὰς καιρικὰς περιστάσεις καὶ τὴν ἔλλειψιν συνηθείας μεταβιβάζει τὴν προεδρείαν αὐτήν εἰς τοὺς λεγάτους αὐτοῦ, καὶ τέλος ὅτι τὴν περὶ θείας ἐνσαρκώσεως διδασκαλίαν πληρέστατα καὶ σαφέστατα ἐξέθηκεν ἐν τῇ πρὸς τὸν Φλαβιανὸν ἐπιστολῇ του. Τὰ ἐν Ἐφέσῳ τῷ 449 γενόμενα ὑποδηλοῦνται πολὺ συνεσκιασμένως καὶ διὰ γενικῶν ἐκφράσεων ἐλπίζεται ἡ μετάνοια τῶν ἁμαρτησάντων, καὶ οἱ λεγάτοι, ὡς θὰ ἴδωμεν, εἶχον ὀδηγίαν νὰ φανῶσιν ἐπιεικεῖς καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν Διόσκορον. Ταῦτα πάντα ἦσαν ἤδη γνωστὰ εἰς τὴν Αὐλήν, ἣτις καὶ ἀποφεύγουσα ν' ἀντιμετωπίσῃ ζητήματα προσωπικῶν φιλοδοξιῶν, τὰ ὁποῖα ἀπεφάσισε νὰ λύσῃ ὀριστικῶς, προσαρμόζουσα τὴν διοίκησιν τῆς ἐκκλησίας πρὸς τὴν πολιτικὴν πραγματικότητα, ὑπεράνω τῆς τυπικῆς προεδρείας τῶν λεγάτων τοῦ πρώτου τῇ τάξει ἐν τῇ Ἱεραρχίᾳ ἐπισκόπου Ρώμης καθήρτισε πραγματικὸν προεδρεῖον ἐκ πολιτικῶν ἀνδρῶν, οἵτινες μὴ ἀναμειγνύομενοι εἰς τὰς καθαρῶς δογματικὰς συζητήσεις, τὰς ὁποίας οὐδενὸς προεδρεία οὔτε πρόπει οὔτε δύναται νὰ ἐπηρέασῃ, ἐπεφορτίσθησαν νὰ

1. Unde, fratres carissimi, reiecta perritus audacia disputandi contra fidem divinitus inspiratam, vana errantium infidelitas conquiescat=ὄθεν, ἀδ. πρ., ἀπορριφθείσης πάντῃ τῆς τόλμης τοῦ κατὰ τῆς θεοπνεύστου πίστεως συζητεῖν, ἡσυχίαν ἀγέτω ἢ ματαία τῶν πλανωμένων ἀπιστία.

2. Mansi VI. c. 122—133.

διευθύνωσι τὴν διεξαγωγὴν τῶν συζητήσεων. Εἰς τοὺς παπικοὺς λεγάτους, μετὰ τὴν πρώτην ἀπόπειραν πρὸς ἐπιβολὴν τῶν ρωμαϊκῶν ἀντιλήψεων, ὑπελείφθη μόνον τὸ δικαίωμα τοῦ ψηφίζειν ἢ ἀποφραίνεσθαι πρῶτους καὶ ἐνίοτε διατυπῶναι τὰς κοινῇ ληφθείσας ἀποφάσεις¹.

1. Τοῦτο ἀναγνωρίζουσιν ὡς γεγονὸς ἀναμφισβήτητον καὶ αὐτοὶ οἱ καθολικοὶ ἱστορικοὶ ὡς ὁ Duchesne III. p. 430—433. Batiffol: Le Siège apostolique p. 537—538. Ἐξαιρέσειν ἀποτελεῖ ὁ ἄλλως φιλελεύθερος μεταφραστὴς τοῦ Hefele dom H. Leclercq. Histoire des Conciles t. II, 2, p. 666—668, λέγων ὅτι οἱ αὐτοκράτορες κατέστησαν τὸν πάπαν «κύριον τῶν πάντων» παρέσχον τὴν προεδρείαν εἰς τοὺς λεγάτους καὶ τὰ πάντα ἐγένοντο ἐν τῇ συνόδῳ διὰ τοῦ κύρους τοῦ πάπα καὶ κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν αὐτοῦ... Ἐπειδὴ ὁμοῦς ἡ πραγματικὴ προεδρεία ἤσκειτο ὑπὸ τῶν αὐτοκρ. ἐπιτρόπων. οἱ λεγάτοι τοῦ πάπα ἐνεφανίσθησαν ἐν ταῖς ἐργασίαις τῆς Συνόδου ὡς οἱ πρῶτοι ψηφίζοντες μᾶλλον παρὰ οἱ προεδροὶ τῆς συνελεύσεως· ἀλλ' ἀναμφισβητήτως ἀνεγνωρίζετο ἡ ὑπεροχὴ αὐτῶν ὡς ἀντιπροσώπων τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς ὕλης Ἐκκλησίας ἐπὶ πάντων τῶν λοιπῶν ψηφιζόντων· αὐτοὶ πάντοτε εἶχον συνείδησιν ὅτι πᾶσα συνοδικὴ ἀπόφασις, ἣν δὲν ἀπεδέχοντο ἦτο μὴδὲν καὶ ἄνευ ἀξίας». Καὶ αὐτὴ λέγει, ἡ Σύνοδος ἀνεγνώριζε τὴν προεδρείαν τῶν λεγάτων, ὡς ἀπέδειξαν γραψάντες τῷ Λέοντι: «Σὺ μὲν ὡς κεφαλὴ μελῶν ἡγεμόνευες ἐν τοῖς τὴν σὴν τάξιν ἐπέχουσιν», ὅπερ ὁ Leclercq μεταφράζει «Dans tes représentants tu as établi l' hégémonie sur les membres du Concile de même que la tête sur les membres!» Ἀνεξαρήτως τῆς κρίσεως περὶ τῆς συνοδικῆς ταύτης ἐπιστολῆς, περὶ ἧς μακρότερος θὰ γίνῃ λόγος ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ, ἐνταῦθα παρατηροῦμεν ὅτι ἤδη παρὰ τοῖς κλασικοῖς τὸ ἡγεμονεῦειν ἔχει τὴν σημασίαν τοῦ προηγῆσθαι ἔχειν προτεραιότητα, ἡγεῖσθαι: «Σὺ βούλει ἡγεμονεῦειν τῆς σκέψεως ἢ ἐγὼ ἡγήσμαι» (Πλάτ. Πρωταγ. 351e). Τὴν σημασίαν δὲ ταύτην, κατ' ἐκπλήσσοσαν σύμπτωσιν, εἰς «τὸ ἡγεμονεῦειν» ἔδωκαν αὐτοὶ οἱ λεγάτοι καὶ οἱ ὑποστηρίζοντες αὐτοὺς ἐν τῇ Συνόδῳ εἰπόντες: «Καὶ τῶν μὲν ἐν Σαρδικῇ Ὅσιος ἐξῆρχε τῆς γνώμης, τῶν δὲ ἐνταῦθα (ἐν Κόλλει, τῷ 381) Νεκτᾶριος σὺν Γρηγορίῳ τὴν ἡγεμονεῖαν ἤρατο» (Mansi VI. c. 456—465). Ὅμοιος πρὸς τὸν Leclercq φρονεῖ καὶ ἐκθέτει τὰ πράγματα καὶ ὁ J. Tixeront ἐν Histoire des dogmes dans l' antiquité Chrétienne t. III. p. 86—87 «ἐν ὄλῃ—λέγει—τῇ σχετικῇ πρὸς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην ἀλληλογραφίᾳ τοῦ ὁ πάπα ὠμίλει ὡς κυρίαρχος (en maître) ἐν πλήρει συνειδήσει τοῦ ἀξιώματός του». Τὸ δὲ «ἐκδικητέον δὲ μὴ—ὁμολογία» ἐξηγεῖ ὡς ἀπαγόρευσιν εἰς τὴν Σύνοδον «τὰ συζητήσῃ ἐπὶ τῶν πιστευτέων, ἀφοῦ ἡ πρὸς Φλαβιανὸν ἐπιστολὴ τὰ εἶχεν ἐπαρκῶς καθορίσει». Ἡ ὅλη ἐξέλιξις τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνόδου κατὰ τὰς πρῶτας ἑξ̄ συνεδρίας ἀποδεικνύει τὸ ἄτοπον τοιαύτης ἐρμηνείας ἢ τέλος τὸ πρωτοφανὲς καὶ ἀβάσιμῶν τοιούτων ἀξιώσεων, διὰ τοῦ καλυτέρου τρόπου καὶ πολεμηθὲν καὶ ἀποκρουσθὲν ἐν Χαλκηδόνι, ἀφοῦ οὐδ' ἐν αὐτῇ τῇ Δύσει τότε εὗρε πρόσφορον ἔδαφος ὅπως ἐπιβληθῇ.

Πρὸ πάσης ὁμως ἀναγγελίας τῆς ἡμερησίας διατάξεως τῆς προκειμένης συνεδρίας ὑπὸ τοῦ πολιτικοῦ προέδρου, ὁ πρῶτος παπικὸς λεγάτος ἐπ. Πασχασίνος ἐγερθεὶς εἶπε λατινιστὶ τὰ ἑξῆς μεταφρασθέντα ὑπὸ τοῦ Βερονικιανοῦ: «Τοῦ μακαριωτίτου καὶ ἀποστολικοῦ ἐπισκόπου τῆς Ρωμαίων πόλεως, κεφαλῆς ὑπάρχοντος πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν, προστάξεις ἔχομεν, ἐν αἷς κατηξίωσε διαλαλῆσαι ὅπως Διόσκορος μὴ συγκαθεσθῆ τῇ Συνόδῳ· εἰ δὲ ἐπιχειρήσειε τοῦτο ποιῆσαι, ἐκβληθεὶ τούτο ἀναγκαῖον ἡμᾶς παραφυλάξαι. Εἰ παρίσταται τοίνυν τῇ ὑμετέρῳ μεγαλειότητι, ἢ ἐκεῖνος ἐξέλθοι ἢ ἡμεῖς ἔξιμεν». Ἡ δὴλωςις αὕτη τῶν λεγάτων ἦτο ἀναμφιβόλως αὐτόβουλον προσωπικὸν αὐτῶν διάβημα οὐχὶ δὲ «ἀξίωσις» τοῦ Λέοντος, οὗ αἱ πραγματικαὶ ὁδηγίαι—τοῦ Ἰουνίου 451—ἐπέβαλλον εἰς τοὺς λεγάτους ἐπιείκειαν πρὸς τὸν Διόσκορον¹. Ἐξηγεῖται δὲ τοῦτο ἐκ τοῦ ἐν τῷ μεταξὺ διαβήματος τοῦ ἐπ. Ἀλεξανδρείας ἐν Νικαίᾳ κατὰ τοῦ πάπα². Τὴν δὴθεν ἀξίωσιν ταύτην τοῦ Λέοντος ὁ λεγάτος συνώδευσε διὰ τῶν νεοτεύκτων τίτλων τοῦ ἐπισκόπου Ρώμης ὡς «ἀποστολικῶ ἐπισκόπου» καὶ «κεφαλῆς πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν»³· καὶ δὲν ἠκούσθη μὲν διὰ τὰ ξενήκουστα ταῦτα διαμαρτυρία τις, διότι τὴν προσοχὴν πάντων ἐπέσυρεν ἡ πρότασις τοῦ Πασχασίνου καὶ τὸ ἕξ αὐτῆς δημιουργούμενον ζήτημα τῆς θέσεως τοῦ Διοσκόρου ἐν τῇ Συνόδῳ. Ἐπειδὴ ὁμως ὁ λεγάτος τὴν ἀξίωσιν τοῦ πάπα περὶ ἀπομακρύνσεως τοῦ Διοσκόρου ἐκ τῆς συνεδριάσεως δὲν ἐδικαιολόγησε δι' ὠρισμένης διατυπώσεως κατηγορίας, ἀλλ' ἐρωτηθεὶς περὶ τούτου ὑπὸ τοῦ Προεδρείου περιέπεσεν εἰς δεύτερον ἀτόπημα, εἰπὼν ὅτι παρόντος αὐτοῦ ἀνάγκη εἶναι ἡ ρωμαϊκὴ ἀντιπροσωπεῖα νὰ παρουσιασθῆ ὡς ἀντίδικος αὐτοῦ⁴, παρενέβη ὁ δεύτερος παπικὸς λεγάτος Λουκέντιος, ὅστις διὰ νέας ἐπεξηγηματικῆς δηλώσεως ἐπεδείνωσε τὴν θέσιν αὐτοῦ καὶ τοῦ συναδέλφου του· εἶπε δηλ. ὅτι ὁ Διόσκορος πρέπει ν' ἀπολογηθῆ διὰ τὸ ἔγκλημά του· διότι ὑφῆρπασε δικαίωμα, τὸ ὁποῖον δὲν εἶχε καὶ «σύνοδον ἐτόλμησε ποιῆσαι ἐπιτροπῆς δίχα τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου, ὅπερ οὐδέποτε ἐγένετο οὐδὲ ἕξον γενέσθαι». Οὐδ' ὁ Λουκέντιος ὁμως εἶπε τὴν πραγματικὴν αἰτίαν τῆς γενομένης ὑπὸ τοῦ συναδέλφου του προτάσεως, τὰ δ' ὑπ' αὐτοῦ λεχθέντα καὶ ἀνα-

1. Βλ. ἀνωτ. § 46—47. καὶ σημ. 2 καὶ κατωτέρω.

2. Βλ. ἀνωτ. § 49

3. «Ἀποστολικοὶ» βεβαίως ἦσαν πάντες οἱ ἐπίσκοποι ὡς διάδοχοι τῶν ἀποστόλων· «κεφαλὴ δὲ τῆς ἐκκλησίας» ἦτο καὶ ὀνομάζετο μόνον ὁ Χριστὸς (Ἐφεσ. 1,22. 4,15. Κόλοσ. 1,18).

4. Ἀυτοῦ εἰσελθόντος ἀναγκαῖόν ἐστιν ἐκεῖνον ἀντιτεθεῖναι».

κριβῆ ἦσαν καὶ ἀναληθῆ. Ἡ ἰδιοποίησις δικαιώματος «ποιῆσαι σύνοδον» ἡμεῖς νομίζομεν ἀναφέρεται οὐχὶ εἰς τὴν «Ληστροικὴν» σύνοδον τοῦ 449, ὡς ὅλοι ἐνόμισαν οἱ ἱστορικοί, ἀλλ' εἰς τὴν ἐν Νικαία, τῆ πρωτοβουλίᾳ τοῦ Διοσκόρου ἐναρξίν τῆς Συνόδου κατὰ τὸν ὀρισθέντα χρόνον, ἀπόντων τῶν λεγάτων ἐν Κπόλει ἐν ἀναμονῇ τῆς ἀφίξεως τοῦ Μαρκιανοῦ. Ἐν τῇ «Ληστροικῇ» μὲν ὁ Διόσκορος εἶχεν ὀρισθῆ πρόεδρος ὑπὸ τοῦ Βασιλέως, ὁ δὲ Λέων ἐδέχθη τοῦτο καὶ ἀπέστειλε καὶ τοὺς ἰδίους λεγάτους, τοῦτο δ' ἔρχεται εἰς πλήρη ἀντίφασιν πρὸς τοὺς λόγους τοῦ Λουκέντιου, ἂν ὑπ' αὐτοὺς ἐννοήσωμεν τὴν σύνοδον τοῦ 449. Ὅ,τι εἶναι ἀνόητον ἐν τοῖς λόγοις τοῦ Λεγάτου εἶναι ἢ διακήρυξις ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται ἄνευ ἀδείας ἢ σύγκλησις συνόδου. Τοῦτο εἶναι νεωτερισμὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, οὐδέποτε οὐδ' ἐν τῇ Δύσει μέχρι τότε, ἐν Ἀνατολῇ δὲ οὐδέποτε ἐφαρμοσθεῖς· τὸ δ' ἐν τῇ Γ' Οἰκ. Συνόδῳ περὶ τὴν προεδρείαν νόθον κατασκευάσμα τοῦ Κυρίλλου δὲν εἶναι ἄδεια, πρὸς σύγκλησιν συνόδου, ἦν συνεκάλεσεν ὁ αὐτοκράτωρ, ἀλλ' ἀντιπροσωπεῖα τοῦ πάπα καὶ διαθέσις τῆς ψήφου αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ ἐπ. Ἀλεξανδρείας, παρόντων καὶ τῶν παπικῶν λεγάτων². Τοῦ προεδρείου ἐπιμένοντος νὰ διατυπωθῆ ἡ κατηγορία, δι' ἣν ἀπητεῖτο ἢ ἀπέλασις τοῦ Διοσκόρου, ὁ μὲν Πασχασίνος προέβαλε πάλιν τὴν περὶ τούτου δῆθεν ἀξίωσιν τοῦ πάπα καὶ γενικῶς «τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς κανόνας καὶ τὰς πατρικὰς παραδόσεις», ὁ δὲ Λουκέντιος ἐν ὀργῇ προσέθηκεν «Οὐχ ὑπομένομεν τσοσύτην ὕβριν γενέσθαι ἡμῖν τε καὶ ὑμῖν, ὥστε καθεσθῆναι τοῦτον, τὸν ἐπὶ κρίσει παραγενόμενον». Τὸ τελευταῖον τοῦτο ἠνάγκασε τὸ Προεδρεῖον νὰ θέσῃ εἰς τοὺς λεγάτους τὸ δίλημμα ἢ κατηγοροῦντες ἐπὶ ρητοῖς τὸν Διόσκορον νὰ καταλάβουν τὴν θέσιν καὶ τὴν ἰδιότητα τοῦ διαδίκου («δικαζόμενος»), ἢ παραμένοντες ὡς δικασταὶ ν' ἀφήσουν εἰς ἄλλους τὸ δικαίωμα καὶ τὴν θέσιν τοῦ κατηγοροῦ³. Καὶ τὸ Προε-

1. Hefele J. d. Conciles II, 2 p. 670 π. 1, ἐνθα ὁ Leclercq σημειοῖ ὅτι ὁ Λουκέντιος «κατ' οὐσίαν δὲν θέλει νὰ εἴπῃ ὅτι (ὁ Διόσκορος) ἄνευ ἀδείας τοῦ πάπα προήδρευσε τῆς συνόδου καὶ διηύθυνε τὸ ὅλον ἔργον· διότι ὁ Λέων εἶχεν ἐπιδοκιμάσει τὴν σύγκλησιν τῆς συνόδου (τοῦ 449), ἀποστείλας εἰς αὐτὴν τοὺς λεγάτους του». Ὁ Duchesne ἐπιτηδελῶς ἀντιπαρέρχεται τὴν ἀτοπίαν τῶν λεγάτων (H. E. t. III p. 430—431). Ὁ δὲ Batiffol: Le Siège apostolique p. 538 n. 2 ἐπαναλαμβάνων δ,τι εἶπεν ὁ Leclercq προσθέτει ὅτι «δὲν ἐννοεῖ τις τί ἤθελε νὰ εἴπῃ ὁ Λουκέντιος».

2. Ἀδ. Διαμαντοπούλου: Ἡ Γ' Οἰκουμένη Σύνοδος ἐν Ἐφέσῳ. Ἀθήναι 1932 σ. 91-92.

3. «Ἐὶ δικαστοῦ ἐπέχεις πρόσωπον, ὡς δικαζόμενος οὐκ ὀφείλεις δικαιολογεῖσθαι.

δρεῖον καὶ οἱ λεγαῖτοι ἐγνώριζον ὅτι ὁ Διόσκορος θὰ ἐγίνετο ὑπόδικος διότι καὶ ὁ Δορυλαίου Εὐσέβιος ὑπέβαλε κατ' αὐτοῦ μήνυσιν εἰς τὸν Βασιλέα διὰ τὰ ἐν Ἐφέσῳ τοῦ 449 καὶ τρεῖς ἄλλαι καταγγελίαι ἐξ Ἀλεξανδρείας πολιτικοῦ καὶ ποινικοῦ δικαίου ὑπεβλήθησαν εἰς τὴν Σύνοδον, ἐν ᾗ κατὰ τὴν ἔναρξιν ἐν Νικαίᾳ τῆς Συνόδου κατάληψις ὑπ' αὐτοῦ τῆς προεδρείας ὡς πρώτου τῆ τάξει τῶν ἐκεῖ παρόντων συνέδρων καὶ ἡ ἀποτυχούσα πρότασις αὐτοῦ περὶ ἀφορισμοῦ τοῦ Λέοντος δὲν ἐδικαιολόγουν τὴν ἐκ τῆς Συνόδου ἀπέλασίν του καὶ τὴν ἐρήμην καταδίκην του. Οὕτω θὰ ἐπαναλαμβάνετο κατ' οὐσίαν ἡ παρανομία αὐτοῦ τοῦ Διοσκόρου κατὰ τοῦ Φλαβιανοῦ καὶ τοῦ Δορυλαίου ἐν Ἐφέσῳ. Ἡ πρώτη αὕτη καὶ ἀπὸ βαλβίδων ἀποτυχία τῶν ρωμαίων λεγμάτων εὐνόητον εἶναι ποίαν ἐντύπωσιν ἐπροξένησεν εἰς τοὺς συνέδρους. Τότε εἰς μὲν τὸν Διόσκορον ὑπεδείχθη ὅτι ὡς κατηγορούμενος δὲν δύναται νὰ παρακάθηται μεταξὺ τῶν δικαστῶν· ὅτε δὲ οὗτος μετέστη εἰς τὸ μέσον ὡς ὑπόδικος, οἱ λεγαῖτοι ἐπανῆλθον εἰς τὰς θέσεις «καὶ ἡσύχασαν», ὡς σημειοῦσι τὰ Πρακτικά, ὁ δὲ Δορυλαίου Εὐσέβιος παρελθὼν εἰς τὸ μέσον παρεκάλεσε ν' ἀναγνωσθῆ ἡ μήνυσις του («δεήσεις») πρὸς τὸν Βασιλέα κατὰ τοῦ Διοσκόρου διὰ τὴν κατ' αὐτοῦ καὶ τῆς πίστεως ἀδικίαν, διὰ τὴν ἀδικον καθαίρεισιν αὐτοῦ καὶ τοῦ Φλαβιανοῦ καὶ τὸν «φόνον» τούτου¹. Καταφεύγων πρὸς τὴν βασιλικὴν προστασίαν, ἀφηγεῖται διὰ βραχέων ὁ Εὐσέβιος τὸ ἱστορικὸν τῆς κατ' αὐτοῦ ἐν Ἐφέσῳ ὑπὸ τοῦ Διοσκόρου ἀσκηθείσης βίας, διὰ τὸν κατὰ τοῦ αἵρετικοῦ Εὐτυχοῦς ἀγῶνα του, καὶ παρακαλεῖ ἵνα ὁ Διόσκορος ἐνώπιον τῆς Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἀπολογηθῆ καὶ ἀναγνωσθῶσι τὰ ὑπ' αὐτοῦ κατὰ τοῦ Εὐσεβίου γενόμενα «ὑπομνήματα», διὰ τῶν ὁποίων δύναται ὁ μηνυτῆς ν' ἀποδείξῃ αὐτὸν «καὶ ἀλλότριον ὄντα τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καὶ αἵρεσιν, ἀσεβείας πεπληρωμένην, κρατούντα καὶ ἀδίκως ἡμᾶς καθελόντα καὶ τὰ δεινὰ ἡμᾶς κατεργασάμενον»². Τὸ Προεδρεῖον διέταξε νὰ ἱκανοποιηθῆ ἡ αἴτησις τοῦ Δορυλαίου καὶ ἀπέρριψε τὴν ἀξιωσιν τοῦ Διοσκόρου, ὅπως, πρὸ τῆς ἀναγνώσεως τῶν Πρακτικῶν τῆς ἐν Ἐφέσῳ συνόδου, συζητηθῆ καὶ λυθῆ ὑπὸ τῆς Συνόδου τὸ δογματικὸν ζήτημα, ὅπου ἤλπιζε νὰ παρασύρῃ πολλοὺς ὑπὲρ ἑαυτοῦ διὰ τῆς μεθόδου τοῦ ἀντινεστοριανισμοῦ, ὑπολογίζων δὲ διὰ τοῦτο καὶ εἰς τὴν εὐμένειαν τῆς Πουλχερίας, ἧτις, κατὰ τὴν κοινὴν

1. Mansi VI c. 564 κξξ.

2. Mansi VI c. 585. Ὁ Εὐσέβιος δὲν εἶναι πολὺ συμπαθῆς εἰς τοὺς νεωτέρους καθολικοὺς, διότι ἐπανειλημένως προέλαβε τὴν Ρώμην εἰς ζητήματα καὶ δόγματος καὶ τάξεως. Πρβλ. Duchesne III p. 431 π. 1.

πεποιθήσῃ, «καθεῖλε Νεστόριον»¹. Οὕτω διετάχθη ἡ ἀνάγνωσις τῶν Πρακτικῶν τῆς Ληστρικῆς συνόδου ὑπὸ τοῦ ἀνακτορικοῦ γραμματέως Κωνσταντίνου ἀπὸ ἐπισήμου κώδικος². Ἀναγνωσθείσης τῆς ἀπὸ 30 Μαρτίου 449 ἐπιστολῆς τοῦ Θεοδοσίου β' πρὸς Διόσκορον, δι' ἧς ἀνεκοινοῦτο ὅτι ὁ Θεοδώρητος διετάχθη νὰ μὴ ἐμφανισθῆ εἰς τὴν σύνοδον ἐκείνην πρὶν ἢ αὕτη κρίνη τοῦτο πρόσφορον, τὸ Προεδρεῖον διέταξε νὰ εἰσαχθῆ ὁ Θεοδώρητος «κοινωνήσων τῆς Συνόδου, ἐπειδὴ καὶ ἀποκατέστησεν αὐτῷ τὴν ἐπισκοπὴν ὁ ἀγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος Λέων, καὶ ὁ θειότατος καὶ εὐσεβέστατος βασιλεὺς παρῆναι αὐτὸν τῇ ἀγίᾳ συνόδῳ ἐθέσεισεν». Ἡ ἐμφάνισις τοῦ μεγάλου ἀντιπάλου τοῦ Κυρίλλου ἐξαπέλυσε θύελλαν διαμαρτυριῶν τῶν ἐπισκόπων Αἰγύπτου, Ἰλλυρικοῦ καὶ Παλαιστίνης: «ἐλεήσατε ἡ πίστις ἀπόλλυται· οἱ κανόνες τοῦτον ἐκβάλλουσι· τοῦτον ἔξω βάλε». Εἰς ἀπάντησιν δὲ τούτων οἱ ἐπίσκοποι «Ἀνατολῆς», Πόντου, Ἀσίας καὶ Θράκης ἐξεβόησαν: «Εἰς ἄγραφον ὑπεγράψαμεν· ἐτυπτήθημεν καὶ ὑπεγράψαμεν· τοὺς Μανιχαίους ἔξω βάλε, τοὺς ἐχθροὺς Φλαβιανοῦ ἔξω βάλε· τοὺς ἐχθροὺς τῆς πίστεως ἔξω βάλε». Οἱ ταῦτα λέγοντες ἦσαν ἐκ τῶν παρευρεθέντων εἰς τὴν Ληστρικὴν σύνοδον· τοῦτο καὶ ἐφοβεῖτο ὁ Διόσκορος· εὐρεθεὶς ὁμως πρὸ τοῦ τετελεσμένου γεγονότος ὠχυρώθη ὀπισθεν τοῦ Κυρίλλου: ἡ παραδοχὴ τοῦ Θεοδωρήτου, τοῦ ἀναθεματίσαντος τὸν Κύριλλον, ἐσήμαινε καταδίκην τοῦ Κυρίλλου ὑπὸ τῆς Συνόδου³. Εἰς τοῦτο ἀπήντησαν αἱ φωναὶ τῶν ἄλλων «Διόσκορον τὸν φονέα ἔξω βάλε. Διόσκορον τὰς πράξεις τίς οὐκ οἶδεν;» Οἱ «Κυρίλλειοι» τότε ἐξεργάγησαν εἰς πολυχρονισμόν τῆς Πουλχερίας τῆς ὀρθοδόξου ἥτις «Νεστόριον ἐξέβαλε», ἐνῶ οἱ ἄλλοι ἐπέμενον κραυγάζοντες «τοὺς φονέας ἔξω βάλε», Καταπαύσαντος τοῦ θρόνου, ὁ Θεοδώρητος προχωρήσας εἰς τὸ μέσον ἐδήλωσεν, ὅτι ἐπιθυμεῖ νὰ ἐξετασθῶσιν αἱ «δεήσεις», τὰς ὁποίας ὑπέβαλεν εἰς τοὺς βασιλεῖς περὶ τῶν εἰς αὐτὸν πεπραγμένων⁴. Τὸ Προεδρεῖον παρετήρησεν ὅτι ὁ Θεοδώρητος ἀποκατασταθεὶς εἰς τὸν θρόνον του παρίσταται νῦν «κατηγόρου τάξιν ἐπέχων», πρὸς ἀποφυγὴν δὲ συγχύσεως ἀνάγκη εἶναι ν' ἀναγνωσθῶσι τὰ Πρακτικά, διότι ἡ παρουσία τοῦ Θεοδωρήτου τίποτε δὲν προδικάζει, ἀφοῦ θὰ ἐπιτραπῆ πᾶσα ἐλευθερία συζητήσεως ἐκατέρωθεν· ἄλλως τε καὶ ὁ

1. Τοῦτο θὰ προσπαθῆσουν νὰ ἐκμεταλλευθοῦν κατωτέρω οἱ αἰγύπτιοι καὶ λοιποὶ «Κυρίλλειοι» ἐπίσκοποι.

2. Ταῦτα βλ. ἀνωτέρω §§ 31 κεξ.

3. «Κύριλλος διατὶ ἐκβάλλεται ὁ ὑπὸ τούτου ἀναθεματισθείς;»

4. Mansi VIc. 589—592.

Ἄντιοχείας (Μάξιμος) ἐγγράφως ἔχει μαρτυρήσει περὶ τῆς ὀρθοδοξίας τοῦ Θεοδώρητου¹. Καθεσθέντα τὸν Θεοδώρητον ὑπεδέχθησαν ἐκατέρωθεν οἱ ἐπίσκοποι δι' ὁμοίων ὡς καὶ πρὸ μικροῦ ἐκβοήσεων², ὥστε τὸ Προεδρεῖον ἠναγκάσθη νὰ παρατηρήσῃ ὅτι αἱ φωναὶ αὐταὶ τοῦ ἵπποδρόμου εἶναι ἀπρεπεῖς δι' ἐπισκόπους, καὶ οὐδετέρους ἐπὶ τέλους θὰ ὤφελίσουν.

Ἀποκατασταθείσης ἡσυχίας ἐκ τοῦ περὶ τὸν Θεοδώρητον ἐπεισοδίου, ἐξηκολούθησεν ἡ ἀνάγνωσις τῶν Πρακτικῶν τῆς συνόδου τοῦ 449. ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Θεοδοσίου β', δι' ἧς ἡ προεδρεία τῆς συνόδου ἐν Ἐφέσῳ ἀνέτιθετο εἰς τὸν Διόσκορον, Ἰουβενάλιον καὶ Θαλάσιον, ὁ Διόσκορος εἶπεν ὅτι δὲν ἦτο μόνος αὐτὸς ὁ κρίνας, ἀλλὰ καὶ οἱ ἄλλοι δύο, «συνήνεσε δὲ ἡμῖν πᾶσα ἡ σύνοδος καὶ κατέθετο οἰκείαις φωναῖς καὶ ὑπέγραψεν», ὁ δὲ βασιλεὺς ἐπεκύρωσε ταῦτα «διὰ νόμου γενικοῦ». Θύελλα διαψεύσεως τούτων ἐξεργράγη ἐκ τῆς ἀριστερᾶς πτέρυγος καὶ τῶν παρισταμένων κληρικῶν τῆς ἀρχιεπισκοπῆς ΚΠόλεως: «Οὐδεὶς συνήνεσε· βία ἐγένετο· βία μετὰ πληγῶν· εἰς ἄγραφον χάρτην ὑπεγράψαμεν· καθιέρωσις ἡμῖν ἠπειλήθη· στρατιῶται μετὰ βέλων καὶ ξιφῶν ἐπέστησαν καὶ τὰ βέλκα καὶ τὰ ξίφη ἐφοβήθημεν· ὅπου ξίφη καὶ βέλκα ποῖα σύνοδος; Στρατιώτας διὰ τοῦτο ἔλαβε Διόσκορος· τὸν φονέα ἔξω βάλε. Φλαβιανὸν στρατιῶται καθείλον». Οἱ «Κυρίλλιοι» διαμαρτυρούμενοι κατὰ τῆς ἀναμείξεως τῶν μὴ ἐπισκόπων κληρικῶν, παρατηροῦσιν ὅτι οἱ νῦν διαψεύδοντες πρῶτοι ὑπέγραφαν, ἐνῶ ὁ Ἐφέσου Στέφανος λέγει περὶ τῆς κατ' αὐτοῦ ἀσκηθείσης βίας, διότι τοὺς περὶ Φλαβιανὸν καὶ Εὐσέβιον ἐλθόντας εἰς Ἐφεσον διὰ τὴν σύνοδον ὑπεδέχθη ὡς κανονικοὺς ἐπισκόπους καὶ ἐφιλοξένησε³ καὶ ἠπειλήθη διὰ τοῦτο ὡς ἐχθρὸς τοῦ Βασιλέως⁴.

Ὁ Καισαρείας Θαλάσιος ἐξέφρασεν ἐνώπιον τῆς Συνόδου τὴν ἀπορίαν του ὅτι συμπεριελήφθη καὶ αὐτὸς εἰς τὴν διευθύνουσαν ἐπιτροπὴν, ἐνῶ, λέγει, «καὶ ἐκώλυσα καὶ ἠθέλησα υπερθέσθαι καὶ ἐσπούδασα». Τότε Θεόδωρος ἐπ. τῆς ἐν Ἰσαυρίᾳ Κλαυδιουπόλεως λεπτομε-

1. Περὶ δὴλως ἐκ τούτου, τὸ προεδρεῖον ἦτο ἐνήμερον τοῦ εἰς τὴν Σύνοδον κατατεθειμένου ἐγγράφου ὑλικοῦ.

2. Οἱ μὲν ἔλεγον «ἄξιος· τὸν ὀρθόδοξον τῇ συνόδῳ· τοὺς ἀνασειτάς ἔξω βάλε· τοὺς φονεάς ἔξω βάλε»· οἱ δὲ «οὐκ ἔστι ἐπίσκοπος· τὸν θεομάχον, τὸν ἰουδαῖον ἔξω βάλε· πολλὰ τὰ ἔτη τῆς Αὐγούστου· Κύριλλον οὗτος ἀνεθεμάτισε».

3. Βλ. ἀνωτ. § 37.

4. Mansi VI. c. 601—602.

ρθέστερον καὶ διὰ νέων στοιχείων παρέστησε τὴν εἰκόνα τῆς πρώτης συνεδρίας τῆς Ἀησιτικῆς συνόδου, ὅτε ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἐντύπωσιν πάντων, ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τῶν Πρακτικῶν τῆς Ἐνδημούσης, ἐπευφημούντων τὸν Φλαβιανὸν διὰ τὴν περὶ Εὐτυχοῦς κρίσιν του καὶ τὴν περὶ ἐνανθρωπήσεως ἔκθεσίν του, οἱ περὶ τὸν Διόσκορον ἐξαγακτήρισαν τοὺς οὕτω διατεθέντας ἐν Ἐφέσῳ ὡς νεστοριανούς, δύο διδάσκοντας φύσεις ἐν Χριστῷ καὶ ἐτρομοκράτησαν αὐτοὺς μήπως ὡς νεστοριανοὶ καθαιρεθῶσι, καὶ ὅτι ἄνευ κανονικῆς σύζητήσεως περὶ Φλαβιανοῦ καὶ ἄνευ τακτικῆς συντάξεως καὶ ἀναγνώσεως πρακτικῶν ὁ Διόσκορος καὶ ὁ Ἰουβενάλιος «πληθὸς ἔχοντες ἀγνώστων ἀνθρώπων βωόντων πολλῶν καὶ θορυβούντων καὶ κατασειόντων τὴν σύνοδον, ἠνάγκασαν τοὺς συνέδρους εἰς ἄγραφον νὰ ὑπογράψωσι χάρτην. Ταῦτα ἐπεβεβαίωσαν ὡς ἀκριβῆ καὶ ἄλλοι τῶν παρευρεθέντων ἐν Ἐφέσῳ Ἀνατολικῶν. Κατὰ τούτων ὁ Διόσκορος ἐπεκαλέσθη καὶ τὴν ἰδιαιτέραν ἐκάστου τῶν ἐν Ἐφέσῳ γνώμην, καταχωρισθεῖσαν εἰς τὰ Πρακτικά, καὶ κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν τούτων διεπιστάθη πρῶτον μὲν ὁ παράνομος ὑποβιβασμὸς τοῦ Φλαβιανοῦ εἰς τὴν πέμπτην θέσιν τῶν μεγάλων ἐκκλησιαστικῶν διοικήσεων, ὅτε καὶ ὁ Πασχασῖνος παρετήρησεν: «Ἴδε ἡμεῖς, Θεοῦ θέλοντος, τὸν κύριον Ἀνατόλιον πρῶτον ἔχομεν· οὗτοι πέμπτον ἔταξαν τὸν μακάριον Φλαβιανόν». Ἐπειτα ἐσημειώθη ἡ παράλειψις τῆς ἀναγνώσεως τῆς πρὸς τὴν σύνοδον ἐκείνην ἐπιστολῆς τοῦ Λέοντος, παρὰ τὴν διπλὴν ἀξίωσιν τῶν παπικῶν λεγμάτων καὶ τὴν ἔνορκον ὑπόσχεσιν τοῦ Διοσκόρου· ἀντὶ πάσης ἄλλης ἐξηγήσεως τοῦ πράγματος καὶ οὕτως καὶ ὁ Ἰουβενάλιος καὶ ὁ Θαλάσιος ἐπέρριψαν τὴν παράλειψιν εἰς τὸν εἰσηγητὴν τῆς συνόδου ἐκείνης. Ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῆς ἐν τοῖς Πρακτικοῖς ἀναγραφῆς ὅτι δῆθεν οἱ συνέδροι ἐν Ἐφέσῳ ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει τοῦ Διοσκόρου ἀνεθεμάτισαν τοὺς ἀνασκευάσαντας τὴν πίστιν τῶν ἁγίων πατέρων», οἱ «Ἀνατολικοὶ» (ἐκ τῶν συνέδρων τῆς συνόδου ἐκείνης) κατήγγειλαν τοῦτο ὡς ψευδές, ὁ δὲ Κλαυδίουπόλεως ἀνεκοίνωσε τὴν διὰ τῆς βίας ἀπαγόρευσιν τῆς συντάξεως πρακτικῶν ὑπ' ἄλλων ἐπισκοπικῶν νοταρίων, πλὴν τῶν τοῦ Διοσκόρου, τοῦτο δὲ προκληθεὶς ὑπὸ τοῦ Δορυλαίου ἐπεβεβαίωσε καὶ ὁ Ἐφέσου Στέφανος, ἀπὸ τῶν νο-

1. Καθὼς ὁ Batiffol (Le Siècle apostolique p. 540) νομίζει ὅτι ὑπὸ τὸ «ἡμεῖς» ὁ Πασχασῖνος ἐνόει ἑαυτὸν ὡς λεγόμενον τοῦ πάπα, ἐνῶ δι' αὐτοῦ ἐννοεῖται ἡ παρούσα Σύνοδος, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ «οὗτοι» δηλ. οἱ ἐν Ἐφέσῳ, τὸ ὅποῖον «οὗτοι» ἔχει τὴν αὐτὴν σημασίαν παρὰ τῷ Πασχασίνῳ, οἷαν ἔχει καὶ εἰς τὴν παρατήρησιν τῶν «Ἀνατολικῶν» ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ζητήματος.

2. Mansi VI. c. 610—616.

ταρίων τοῦ ὁποίου ἀπεσπάρθησαν καὶ αἱ σημειώσεις τῶν λεγομένων καὶ πραττομένων καὶ αὐτὰ τὰ «καλαμάρια»¹, καὶ ὁ Ἀριαραθείας Ἀκάκιος². Ἡ ἀσκηθεῖσα ἐν Ἐφέσῳ βία περιφανῶς ἀπεδείχθη ἐκ τῆς ἀντιφάσεως πρὸς ἑαυτοὺς συνέδρων τινῶν, μετασχόντων καὶ τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἐνδημούσης συνόδου, ἔνθα κατεδίκασαν τὸν Εὐτυχῆ ἐν πλήρει ὁμοφωνίᾳ δογματικῇ πρὸς τὸν Φλαβιανόν, καὶ τῆς ἐν Ἐφέσῳ, ἔνθα ἠθώωσαν τὸν αἰρετικὸν καὶ καθεῖλον τὸν ἀρχιεπίσκοπον Κπόλεως. Οὕτως ὁ Σελευκείας Βασίλειος ἐδικαιολογήθη ὅτι ἐν Ἐφέσῳ παρῆσθη ὑπὸ τῆς πλειονότητος καὶ ὑπὸ τοῦ ἀξιώματος τοῦ Διοσκόρου· ὁ δὲ Σμύρνης Αἰθέριχος καὶ οἰκτρῶς ἐγελοιοποιήθη προσπαθίσας νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ἀντίφασιν ταύτην· οἱ δὲ πλείοτεροι ἀντὶ πάσης δικαιολογίας προετίμησαν νὰ δηλώσωσιν ὅτι «πάντες ἡμάρτομεν, πάντες συγγνώμην αἰτοῦμεν», τὴν ὁποίαν ὁμολογίαν ἐπανέλαβον καὶ ὁ Θαλάσσιος καὶ ὁ Ἀγκύρας Εὐσέβιος καὶ ὁ Εὐστάθιος ὁ Βηρυτοῦ. Εἰς τὴν παρατήρησιν τοῦ Προεδρείου ὅτι ἐν μὲν τῇ Ἐνδημούσῃ ὁ κατήγορος Εὐσέβιος ἠξίωσε νὰ παραστῇ προσωπικῶς καὶ ἀπολογηθῇ ὁ Εὐτυχῆς, ἐν Ἐφέσῳ δὲ ἀπηγόρευσαν νὰ παραστῇ ὁ Δορυλαίου καὶ ἀναπολόγητον καὶ ἐρήμην αὐτὸν κατεδίκασαν, οἱ περὶ τὸν Διόσκορον οὐδὲν ἔχοντες νὰ εἶπωσιν ἑσιώπων³. Ἡ ἀνάγνωσις τῶν δύο ἐπιστολῶν τοῦ Κυρίλλου (καταφλουροῦσι καὶ εὐφραίνεσθωσαν) ἔσχεν ἀπροσδόκητα ἀποτελέσματα· οἱ μὲν ἐπίσκοποι Ἰλλυρικοῦ, δεδηλωμένοι ὀπαδοὶ τοῦ Κυρίλλου, ἀνεβόησαν· «Οὕτω πιστεύομεν ὡς ὁ Κύριλλος· Κυρίλλου αἰωνία ἡ μνήμη»· Ὁ Θεοδώρητος τότε φρονιμώτατα ἐπεμβαίνων ἐδήλωσεν «ἀνάθεμα τῷ λέγοντι δύο Υἱούς», ἦτο τοῦτο ἐρηνηνετικὸν συμπλήρωμα τῆς ἐπιστολῆς «Εὐφραίνεσθωσαν», ἥτις ἐν τῇ δογματικῇ οὐσίᾳ τῆς ἦτο ἔργον του, προσυπογραφὴν ὑπὸ τοῦ Κυρίλλου ὡς Συμφωνία τῶν Διαλλαγῶν τοῦ 433. Πάντες τότε οἱ σύνοδοι ἀνεβόησαν ὅτι τοῦτο ἦτο ἡ κοινὴ πάντων πίστις, οἱ δὲ «Ἀνατολικοὶ» προσέθηκον καὶ ὅτι «Φλαβιανὸς οὕτως ἐπίστευε. Φλαβιανὸς ταῦτα ἐξεδίκε (ὑπεστήριξε)· διὰ ταῦτα Φλαβιανὸς καθρέθη. Εὐσέβιος Νεστόριον καθεῖλε. Διόσκορος τὴν πίστιν παρέτρωσε», μεθ' ὃ ἐπηκολούθησεν ἑκατέρωθεν καὶ παρὰ πάντων ἡ δήλωσις ὅτι οὕτω πάντες πιστεύουσι καὶ οἱ ἐπίσκοποι καὶ οἱ Βασιλεῖς καὶ ἡ Αὐγούστα καὶ ἡ Σύγκλητος καὶ ὅλος ὁ κόσμος. Ἐπὶ τούτοις τὸ Προεδρεῖον ἐξέφρασε τὴν ἀπορίαν διατὶ τὸν μὲν τὰ

1. Βλ. ἀνωτ. § 34.

2. Mansi VIc. 624—625.

3. Mansi VIc. 656.

ἐναντία πρὸς τὴν πίστιν ταύτην διδάσκοντα Εὐτυχή ἠθώωσαν ἐν Ἐφέσῳ, τοὺς δὲ ἀκριβῶς ταῦτα ὁμολογοῦντας Φλαβιανὸν καὶ Εὐσέβιον καθείλον· ὁ Διόσκορος ἀποκρινόμενος παρέπεμψεν αὐτοὺς εἰς τὴν συνέχειαν τῶν Πρακτικῶν¹· ὅτε ὅμως οἱ «Ἀνατολικοὶ» ἀπέδωκαν εἰς αὐτὸν τὰς ἀκρας μονοφυσιτικὰς ἰδέας τοῦ Εὐτυχοῦς, παρερμηνεύσαντος τὴν διδασκαλίαν τοῦ Κυρίλλου, ἔσπευσε νὰ διαμαρτυρηθῆ εἰπὼν ὅτι «οὔτε σύγγχυσιν λέγομεν οὔτε τομὴν οὔτε τροπήν· ἀνάθεμα τῷ λέγοντι σύγγχυσιν ἢ τροπήν ἢ ἀνάκρασιν»· τοῦτο δὲ σαφέστερον ἐρμηνεύων ὁ Βηρυτοῦ εἶπεν «Οὐ δεῖ τοιγαροῦν νοεῖν δύο φύσεις, ἀλλὰ μίαν φύσιν τοῦ Λόγου σεσαρκωμένην· καὶ ὁ λέγων μίαν φύσιν ἐπὶ ἀναιρέσει τῆς σαρκὸς τοῦ Χριστοῦ τῆς ὁμοουσίας ἡμῖν, ἀνάθεμα ἔστω, καὶ ὁ λέγων δύο φύσεις ἐπὶ διαιρέσει τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, ἀνάθεμα ἔστω». Ὑπεραπελογήθη δὲ ὁ Εὐστάθιος καὶ τοῦ Φλαβιανοῦ· ἀλλ' ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τοῦ Προεδρείου διατὶ κατεδίκασε τὸν Φλαβιανὸν ἐν Ἐφέσῳ, ἠναγκάσθη νὰ εἴπῃ ὅτι «ἐσφάλῃ»².

Τέλος ἀναγνωσθείσης τῆς ἀποφάσεως τῆς Ἐνδημούσης μετὰ τῆς ὑπὸ τοῦ Φλαβιανοῦ γενομένης διατυπώσεως τῆς ὀρθοδόξου διδασκαλίας³, τὸ προεδρεῖον ἠρώτησε τὴν Σύνοδον ἂν «οὕτως ἐκθέμενος τὴν τὴν πίστιν ὁ τῆς ὁσίας μνήμης Φλαβιανὸς ἔσωσε τὴν ὀρθόδοξον καὶ καθολικὴν θρησκείαν ἢ τι περὶ αὐτὴν ἐσφάλῃ», εἰς ταύτην δὲ τὴν ἐρώτησιν ἀπεκρίνατο ἕκαστος τῶν παρόντων κατ' ἰδίαν ὡς ἐξῆς: Πρῶτος ὁ Πασχασίνος: «Ἀγνῶς καὶ ὀλοκλήρως τὴν πίστιν ἐξέθετο ὁ Φλαβιανός, ἥτις πίσις καὶ ἔκθεσις συμφωνεῖ τῇ ἐπιστολῇ τοῦ μακαριωτάτου καὶ ἀποστολικοῦ ἀνδρὸς ἐπισκόπου Ρώμης»⁴, μεθ' ὃ ὁ Ἀνατόλιος ἐπανέλαβε τὰ αὐτά, ἄνευ ὅμως μνείας τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Λέοντος. Ὁ Λουκέντιος ἔπειτα εἶπεν «ἐπειδὴ τοῦ τῆς μακαρίας μνήμης Φλαβιανοῦ ἢ πίσις συμφωνεῖ μετὰ τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου (sic) καὶ τῶν πατρικῶν παραδόσεων, δίκαιον τὴν ἀγιωτάτην σύνοδον τὴν καταδίκην, τὴν εἰς αὐτὸν ὑπὸ τῶν αἰρετικῶν ἐπενεχθεῖσαν, εἰς αὐτοὺς ἀντιστρέψαι». Πρὸς τοὺς προσηγηθέντας συνεφώνησε καὶ ὁ Ἀντιοχείας Μάξιμος, προσθεὶς «καὶ συμφώνως τῷ θεοφιλεστάτῳ καὶ ὀσιωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ Λέοντι τὴν πίστιν ἐξέθετο»! Οἱ δὲ Θαλάσιος καὶ Ἀγκύρας Εὐσέβιος καὶ Βηρυτοῦ Εὐστάθιος τοῦναντίον ἐτόνισαν τὴν συμ-

1. Mansi VI. c. 676: «τὰ ὑπομνήματα διδάξει τὴν ἀλήθειαν».

2. Mansi VI. c. 677.

3. Βλ. ἄνωτ. §.

4. Mansi VI c. 680. Τὸ ἀληθὲς ὅμως εἶναι ὅτι ἡ ἐπιστολὴ τοῦ Λέοντος ἐλθοῦσα μετὰ ἐν ὅλον ἔτος ἀπὸ τῆς καταδίκης τοῦ Εὐτυχοῦς, αὐτὴ μᾶλλον συμφωνεῖ πρὸς τοῦ Φλαβιανοῦ τὴν ἔκθεσιν τῆς πίστεως.

φωνίαν τοῦ Φλαβιανοῦ πρὸς τὸν Κύριλλον¹. Οἱ «Ἀνατολικοὶ» καὶ οἱ τούτους ἀκολουθοῦντες ἀπὸ κοινοῦ ἀνεβόησαν «ὁ μάρτυς Φλαβιανὸς καλῶς τὴν πίστιν ἐξέθετο». Ὅτε ἦλθεν ἡ σειρά τῶν περὶ τὸν Διόσκορον «Κυριλλεῖων» τῆς δεξιᾶς, ὁ μὲν Διόσκορος ἐδήλωσεν ὅτι θὰ εἴπῃ τὴν γνώμην του «μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν καὶ τῶν λοιπῶν αὐτοῦ (τοῦ Φλαβιανοῦ) ρημάτων· ἐν γὰρ τοῖς ἐξῆς εὐρίσκεται διαμαχόμενος ἑαυτῷ καὶ λέγων μετὰ τὴν ἔνωσιν δύο φύσεις». Ἐν πλήρει ὁμως ἀντιθέσει πρὸς αὐτὸν καὶ ὅλως ἀπροσδοκῆτως, ὁ Ἰουβενάλιος ἐδήλωσεν ὅτι ὁ Φλαβιανὸς ἐδίδαξεν ὀρθόδοξα, καὶ ἐπαναλαβόντων τοῦτο ἐν χορῶ ὄλων τῶν πολιστινίων ἐπισκόπων, ἀκολουθούμενος ὑπ' αὐτῶν ὁ Ἱεροσολύμων, ἐγερεῖς μετέβη εἰς τὴν ἀριστερὰν πτέρυγα τῆς Συνόδου, ὑπὸ τὰς εὐφημίας τῶν «Ἀνατολικῶν»², τὸ δὲ παράδειγμα τούτων, μετὰ τινος δικαιολογιῶν, ἠκολούθησαν καὶ πλείστοι ἄλλοι, ὡς ὁ Κορίνθου, ὁ Ναυπάκτου καὶ οἱ λοιποὶ τῆς Ἑλλάδος ἐπίσκοποι, πολλοὶ τῆς Ἡπείρου, Μακεδονίας, Θράκης, τῆς Κερκύρας, τῆς Κρήτης, ἔτι δὲ 4 αἰγύπτιοι ἐπίσκοποι· τὸ θέαμα ἦτο δραματικόν. Εἶναι βέβαιοι ὅτι πολλοὶ τῶν οὕτως ἐγκαταλιπόντων τὸν Διόσκορον ἐκινήθησαν ὑπὸ ἐλατηρίων προσωπικῆς ἀσφαλείας ἢ ἐπιτυχίας ἰδίων ἀξιώσεων· ὀλίγοι δὲ ἦσαν οἱ ἐκ πραγματικῆς μετανόιας διὰ τὸ ἐν Ἐφέσῳ γενόμενον ἀδίκημα. Ὁ οὕτως ἀπογυμνωθεὶς τῶν πιστοτάτων ὁπαδῶν καὶ ἀπομείνας μετὰ εὐαριθμοτάτης ομάδος τῶν ἰδίων αἰγυπτίων ἐπισκόπων, οὐχὶ περισσοτέρων τῆς μιᾶς δεκάδος³, Διόσκορος ἔσπευσε τότε νὰ εἴπῃ καὶ αὐτὸς τὴν γνώμην του περὶ τῆς ὀρθοδοξίας ἢ μὴ τῆς ἐκθέσεως τοῦ Φλαβιανοῦ, εἰπὼν ὅτι «φανερῶς διὰ τοῦτο καθήρηται Φλαβιανός, ὅτι μετὰ τὴν ἔνωσιν δύο φύσεως εἶπε, ἐγὼ δὲ χρήσεις ἔχω τῶν ἁγίων πατέρων, Ἀθανασίου, Γρηγορίου, Κυρίλλου, ἐν πολλοῖς τόποις, ὅτι οὐ δεῖ λέγειν μετὰ τὴν ἔνωσιν δύο φύσεις, ἀλλὰ μίαν σεσαρκωμένην τοῦ Λόγου φύσιν. Ἐγὼ μετὰ τῶν πατέρων ἐκβάλλομαι· ἐγὼ συνίσταμαι τοῖς τῶν πατέρων δόγμασιν, οὐ παραβαίνω ἐν τινί», ἠξίωσε δὲ νὰ συμπληρωθῇ ἡ ἀνάγνωσις τῶν Πρακτικῶν τῆς Ἐνδημούσης⁴ καὶ ἐπέμεινεν, ὡς ἄλλοτε ὁ Εὐτυχὸς, λέγων τὸ ἀνόητον «ἐκ δύο φύσεων δέχομαι, τὸ δύο οὐ δέχομαι· ἀναγκάζομαι καὶ ἀναισχυντεῖν» περὶ τῆς ψυχῆς μοί ἐστιν ὁ λόγος...ἀπολογοῦμαι τῷ Θεῷ καὶ ᾧδε καὶ ἐκεῖ». Εἰς τοῦτο ὁ Δορυλαίου ὑπέμνησεν αὐτὸν ὅτι πλὴν τοῦ Θεοῦ εἶναι ὑπόλογος καὶ ἀπέναντι τῶν νόμων. Κατὰ τὴν ἐν Ἐφέσῳ ἀνάγνωσιν τῆς ἀνακρίσεως τοῦ Εὐτυχοῦς ἐκ τῶν Πρακτικῶν τῆς Ἐνδημούσης, ἀπεδείχθη νῦν ὅτι ἐν Ἐφέσῳ δῆθεν ἡ σύνοδος ἀπῆρτησε νὰ καῖ ὁ Εὐσέβιος καὶ ν' ἀναθεματισθῇ τοῦτο ἔσπευσαν ἀμέσως νὰ διαψεύσουν οἱ μετασχόντες τῆς Ἀηστρικῆς ἐπίσκοποι : «Ταῦτα οὐδεὶς εἶπε· ταῦτα Διόσκορος εἶπε· ταῦτα οἱ Αἰγύπτιοι εἶπον», ὅπερ δὲν ἠρνήθησαν νῦν οὔτε ὁ Διόσκορος οὔτε οἱ Αἰγύπτιοι⁵· ὁ δὲ Σελευκείας Βασίλειος, οὗ ἡ

1. Mansi VI. c. 681.

2. «Ὁ Θεὸς καλῶς ἠνωγῶί σε, ὀρθόδοξε καλῶς ἦλθες».

3. Ὡς παρετήρησεν ὁ Σελευκείας Βασίλειος «ἐξ αὐτῶ εἰσι περιλελειμμένοι»

Schwartz I, I p. 179.

4. Mansi VI. c. 681—684.

5. «Ταῦτα καὶ τότε εἶπομεν καὶ νῦν λέγομεν».

περὶ τὸ δόγμα ἀντίφασιν πρὸς ἑαυτὸν ἀπέβη καταφανῆς ἐκ τῆς ἀναγωγῆς τῶν Πρακτικῶν τῆς Ἐνδημούσης καὶ τῆς Ἀηστρικῆς, δικαιολογούμενος εἶπεν ὅτι τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ Διοσκόρου ἀσκηθεῖσαν ἐν Ἐφέσῳ βίαν, ἣτις ἠνάγκασεν αὐτὸν νὰ ἐρμηνεύσῃ ἐπὶ τὸ μονοφυσιώτερον τὴν ἐν Κπόλει (448) γνώμην του¹. Τὴν ἀνάγνωσιν τῆς καταδίκης καὶ καθαιρέσεως τοῦ Φλαβιανοῦ καὶ τοῦ Εὐσεβίου ἐκ τῶν Πρακτικῶν τῆς Ἀηστρικῆς ἢ Σύνοδος—κυρίως οἱ «Ἀνατολικοὶ» καὶ οἱ μικρασιαῖται—ὑπεδέχθησαν διὰ τῶν ἐπιφωνήσεων «Ἀνάθεμα Διοσκόρω· ταύτῃ τῇ ὥρᾳ καθεῖλεν, ταύτῃ τῇ ὥρᾳ καθαιρεθῆ Ἄγιε Κύριε, σὺ αὐτὸν ἐκδίκησον· ὀρθόδοξε βασιλεῦ, σὺ αὐτὸν ἐκδίκησον, Λέοντος πολλὰ τὰ ἔτη· τοῦ Πατριάρχου πολλὰ τὰ ἔτη»². Τότε τὸ πολιτικὸν Προεδρεῖον διετίπωσε τὸ ἐκ τῆς ὄλης ἀνακρίσεως συμπέρασμα διὰ τῶν ἐξῆς: «Περὶ μὲν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καὶ καθολικῆς, τελειότερον συνόδου γενομένης τῇ ὑστεραίᾳ, ἀκριβετέραν ἐξέτασιν δεῖν γενέσθαι συνορῶμεν. Ἐπειδὴ δὲ Φλαβιανός, ὁ τῆς εὐλαβοῦς μνήμης, καὶ Εὐσεβίος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος, ἐκ τῆς τῶν πεπραγμένων καὶ διαγνωσθέντων ἐρεύνης καὶ αὐτῆς τῆς φωνῆς τινῶν τῶν ἐξάρχων γενομένων τῆς τότε συνόδου, ὁμολογησάντων ἐσφάλθαι καὶ μάτην αὐτοὺς καθηρηκέναι, οὐδὲν περὶ τὴν πίστιν σφαλέντες δείκνυνται ἀδίκως καθηρημένοι, καταφαίνεται ἡμῖν, κατὰ τὸ Θεῶ ἀρεσκον, δίκαιον εἶναι, εἰ παρασταίῃ τῷ θειοτάτῳ καὶ εὐσεβεστάτῳ ἡμῶν δεσπότῃ, τῷ αὐτῷ ἐπιτιμίᾳ Διόσκορον τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Ἀλεξανδρείας καὶ Ἰουβενάλιον τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Ἱεροσολύμων καὶ Θαλάσσιον Καισαρείας Καππαδοκίας καὶ Εὐσέβιον Ἀγκύρας καὶ Εὐστάθιον Βηρυτοῦ καὶ Βασίλειον Σελευκείας, τοὺς ἐξουσίαν ἐληφότες καὶ ἐξάρχοντας τῆς τότε συνόδου, ἀποπασεῖν παρὰ τῆς ἱερᾶς Συνόδου, κατὰ τοὺς κανόνας, τοῦ ἐπισκοπικοῦ ἀξιώματος, ἀλλοτρίους γενησομένους, πάντων τῶν παρακολουθησάντων τῇ θείᾳ κορυφῇ γνωριζομένων»³. Τὸ Προεδρεῖον περιῶρισε τὸ ἔργον τῆς Συνόδου ἐν τῇ α' συνεδρίᾳ εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ ζητήματος τῆς παρανομίας καὶ ἀντικανονικότητος τῆς ἀποφάσεως τῆς ἐν Ἐφέσῳ συνόδου τοῦ 449 καὶ τὴν ἀπόδοσιν δικαιοσύνης εἰς τοὺς παθόντας καὶ τιμωρίαν τῶν ἐνόχων. Ἐπὶ τῆς διατυπωθείσης προτάσεως ἐκλήθησαν οἱ σύεδροι νὰ ἐκφράσουν ἐλευθέρως τὴν γνώμην των, ἣτις καὶ θὰ ὑποβληθῆ εἰς τὸν βασιλέα πρὸς ἐπικύρωσιν. Τὴν πρότασιν τοῦ Προεδρείου οἱ μὲν «Ἀνατολικοὶ» καὶ οἱ ἄλλοι ὁμόφρονες αὐτῶν ἐπίσκοποι, εἰς τοὺς ὁποίους προσθετέον τοὺς παρισταμένους κληρικοὺς τῆς ἀρχιεπισκοπῆς ΚΠόλεως, ὑπεδέχθησαν μετὰ

1. Ἡ καταγγελία αὕτη τοῦ Σελευκείας, ὅστις ἐκ τῶν μελῶν τοῦ προεδρείου τῆς Ἀηστρικῆς ὧν ἐξήτει νῦν νὰ σώσῃ ἑαυτὸν, ἔδωκεν ἀφορμὴν νέαν πρὸς ἀναπαράστασιν τῆς ἐν τῇ συνόδῳ ἐκείνῃ φόβερᾳ εἰκόνης τῆς καθαιρέσεως τοῦ Φλαβιανοῦ ἐν μέσῳ τῶν ἰκσειῶν τῶν ἐπισκόπων, ἀποτρεπόντων ἀπὸ τοιαύτης ἀποφάσεως, καὶ τοῦ Διοσκόρου καλέσαντες τὴν στρατιωτικὴν δύναμιν τῶν κομίτων καὶ τοὺς παραβαλανεῖς καὶ τοὺς ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ Βαρσουμᾶ μοναχοὺς. Schwartz I, I p. 179.

2. Schwartz I, I, p. 191.

3. Schwartz I, I, p. 195.

φωνῶν ἱκανοποίησεως : «Αὕτη δικαία κρίσις· πολλὰ τὰ ἔτη τῆς Συγκλήτου. Ἅγιος ὁ Θεός, ἅγιος Ἰσχυρός, ἅγιος Ἀθάνατος. Πολλὰ τὰ ἔτη τῶν Βασιλέων. Ὁ ἀσεβὴς αἰεὶ φεύγει. Διόσκορον ὁ Θεός καθεῖλεν τὸν φονέα ὁ Χριστὸς καθεῖλεν. Αὕτη δικαία ψῆφος· αὕτη δικαία σύνοδος· δικαία σύγκλητος· τοὺς μάρτυρας ὁ Θεός ἐξεδίκησεν». Οἱ «Ἰλλυρικοί», οἱ συμπαθῶς πρὸς τοὺς καταδικασθέντας διακείμενοι. ἐφώνουν «Πάντες ἐσφάλημεν· πάντες συγγνώμης ἀξιωθῶμεν»¹.

Οὕτως ἔληξε διὰ τὸ προκεχωρηκῶς τῆς ὥρος ἢ ἀ' συνεδρία τῆς Συνόδου². Αὕτη ὡς θέμα συζητήσεως εἶχε κατὰ τύπου μὲν τὴν παρόνομον πολιτείαν τοῦ ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας Διοσκόρου καὶ τῶν ἄλλων μελῶν τοῦ Προεδρείου τῆς Ἀριστορικῆς συνόδου· οὐσιαστικώτερον ὅμως, διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῶν Πρακτικῶν τῆς συνόδου ἐκείνης καὶ τῶν τῆς Ἐνδημούσης τοῦ 448, παρεσκεύασεν αὐτὸ τὸ δογματικὸν ζήτημα καὶ τὰς ἐπ' αὐτοῦ ἀντιλήψεις τῶν δύο ἀντιπάλων μεριδίων. Ἡ καταδίκη τῆς Ἀριστορικῆς συνόδου, ἐν μέσῳ τῆς ἐξηραλισμένης ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἐλευθερίας τοῦ λόγου, ἦτο φυσικὴ, ἀποδειχθεῖσης τῆς ἀσκηθείσης βίας κατὰ τῆς μεγίστης πλειοψηφίας τῶν συνέδρων. Ὡφείλετο δὲ τοῦτο κατὰ μέγα μέρος εἰς τὴν φρόνιμον διεύθυνσιν τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνόδου ὑπὸ τοῦ πολιτικοῦ Προεδρείου, τὸ ὁποῖον ἀντιπροσωπεῖον τὴν πολιτείαν, διὰ τοῦ κύρους τῶν ἀποτελούντων αὐτὸ ἀνδρῶν κατέπνιξε τὰ πάθη τῆς διηρημένης Ἱεραρχίας καὶ συνεκράτησεν αὐτὴν ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς νομιμότητος καὶ τοῦ δικαίου, δεξιότατα παρακάμψαν ἀκαίρως δημιουργηθέντα ἀκανθώδη ζητήματα³. Οὕτως οὐδεὶς ἐπρόσβηεν εἰς τὰς πομπώδεις δηλώσεις τοῦ Πασχασίνου περὶ τοῦ ἐπισκόπου Ρώμης ὡς ὑπάρχοντος «κεφαλῆς πασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν»⁴· τοῦναντίον τὸ Προεδρεῖον ἄνευ πολλῆς λεπτότητος περιώρισε τὴν ὁρμὴν τῶν αὐταρχικῶν διαθέσεων τῶν λεγάτων, ἀπορρῖψαν τὴν πρότασιν αὐτῶν περὶ ἀπομακρύνσεως τοῦ Διοσκόρου ἐκ τῆς Συνόδου. Εἰς τοῦτο δὲν ἀντιφάσκει ἢ δήλωσις τοῦ Προεδρείου ὅτι ὁ πάπας Λέων ἀποκατέστησε τὸν Θεοδώρητον· ὡς θὰ ἴδωμεν κατωτέρω ἢ ἀποκατάστασις αὕτη ἐξηρητήθη καὶ συνετελέσθη ὑπὸ τῆς Οἰκ. ταύτης Συνόδου καὶ διὰ τὸν Θεοδώρητον καὶ διὰ τὸν Δορυλαίου καὶ διὰ τὸν Ἐδέσσης καὶ εἴ τινα ἄλλον· σχεδὸν ὅλη ἢ Ζ' συνεδρία κατηναλώθη εἰς τὸ ζήτημα τῆς ἀποκαταστάσεως καὶ ἀποδόσεως τοῦ θρόνου εἰς τὸν Θεοδώρητον.

(Συνεχίζεται)

ΑΔΑΜ. ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ

1. Schwartz I, 1, p. 196.

2. Τοῦτο δεικνύει πρῶτον ἢ πρότασις ὅπως ἕκαστος τῶν συνέδρων εἶπεν ἐλευθέρως τὴν γνώμην του περὶ τῆς γενομένης προτάσεως, δεύτερον ὅτι ἡ περὶ τῆς ἐνοχῆς τῶν καταδικασθέντων συζήτησις καὶ διατύπωσις τῆς καταδίκης ἔγινε τὴν ἐπομένην συνεδρίαν εἰσαχθείσης καὶ νέας κατὰ Διοσκόρου κατηγορίας.

3. Τοῦτο ἀνομολογεῖ καὶ αὐτὸς ὁ Batiffol (Le Siège apostolique p. 539) λέγων ὅτι «On n' avait pas mal fait de donner la direction des débats à des magistrats, étrangers aux passions qui animaient ces évêques et bue les légats n' auraient jamais réussi à dominer».

4. Ὡς τοῦτο ἐγένετο καὶ ἐν τῇ Γ' Οἰκ. Συνόδῳ ἐν Ἐφέσῳ. Βλ. Ἄδ. Ν. Διαμαντοπούλου· Ἡ ἐν Ἐφέσῳ Γ' Οἰκ. Σύνοδος.